

FOTO: MICHAL KAVKA

FOTO: MICHAL KAVKA

Jak jsme zachraňovali Chmeliště

Dvacátou lokalitou vykoupenu v rámci kampaně Místo pro přírodu je bývalá cihelna Chmeliště na Kutnohorsku.

TEXT MARTIN STARÝ

Čím je vlastně Chmeliště zajímavé a cenné?

Ze zajímavějších rostlin se zde vyskytuje bublinatka jižní. Další výzkum flóry je nutné v budoucnu provést.

Z hmyzu je prozkoumána skupina vážek: v roce 2009 a 2010 zde bylo zjištěno 26 druhů vážek, z toho šest (šídlatka tmavá, šídlatka hnědá, šídélko malé, šídlo rákosní, vážka hnědoskvrnná, vážka žihaná) je uvedeno v Červeném seznamu. Z dalších zajímavějších druhů hmyzu byl zjištěn zlatohlávek tmavý. Na suchých, řídké porostlých plochách v okolí jezírka se hojně vyskytuje svižník polní.

Významné jsou populace obojživelníků (čolek velký, čolek obecný, kuňka obecná, rosníčka zelená, zelení skokani, ropucha obecná a ropucha zelená). Z plazů tu lze potkat užovku obojkovou, slepýše křehkého a ještěřku obecnou. I v těchto skupinách lze předpokládat výskyt dalších druhů, protože zde nebyl proveden důkladný herpetologický průzkum.

Z vzácnějších ptáků hnízdí v litorálních porostech moták pochop, v křovinách ťuhýk obecný, hnízdící výskyt zde byl zjištěn i u kulíka říčního. Mokřady využívá jako loviště ledňáček říční, hnízdící nedaleko na potoku. Na tahu zde byli pozorováni např. bekašina otavní, vodouš bahenní, zalétá sem též ostříž lesní a včelojed lesní.

Kampaně na záchranu Chmeliště

Během prosince 2009 jsme vyjednali podmínky odkupu od dvou vlastníků pozemků o celkové ploše 3,7 ha. U obou majitelů jsme nakonec uspěli i ve vyjednání snížení původně požadované ceny. S panem ředitelem, který zastupoval jednoho z vlastníků, jsme si padli do oka, z čehož vznikl i příslib spolupráce do budoucna – slíbil nám poskytnout techniku při hloubení nových tůní a ochranných příkopů

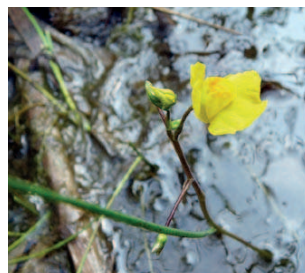

FOTO: MICHAL KAVKA

FOTO: MICHAL KAVKA

Co lze potkat na Chmelišti: vlevo nahoře samec vážky rudé, pod ním rosníčka zelená, vpravo masožravá bublinatka (maskot kampaně za záchranu Chmeliště) a užovka obojková.

kolem lokality (kvůli zabránění vzniku černých skládek). Na oplátku jsme slíbili my jemu, že mu na prezentaci jeho firmy poskytneme data a informace o lokalitě a že mu uděláme mezi ochránci jakousi reklamu. Smlouvy o smlouvách budoucích mezi vlastníky a ČSOP byly podepsány na jaře 2010, a to na dobu 1 roku. Za tu dobu bylo nutné sehnat potřebné peníze.

Sdružení Denemark začalo svou kampaň na záchranu v místě své působnosti. Rozhodli jsme se nenásilně, formou výstavy fotografií z lokality, lidem představit problém, ukázat krásy Chmeliště a poprosit je o pomoc. Abychom přiblížili vtipnou formou celou kampaň všem, zvolili jsme si za maskota celé akce masožravou rostlinu bublinatku. Dostala jméno Adélka (podle známého filmu Adéla ještě nevečeřela) a jeden z našich přátel nám ji vtipně ztvárnil do podoby „finančního degustátora“. Výstava fotografií putovala z městské knihovny do Tylova divadla, pak do prostor České spořitelny, předšlá Komerční banky a v září doputova-

FOTO: MICHAL KAVKA

la do Gymnázia Jiřího Orteny v Kutné Hoře, kde byla 3. září uspořádána pro studenty i přednáška. Mezitím jsme osobně oslovovali firmy, podnikatele, známé. Ani ČSOP nezůstávala pozadu a činila se. Koncem září již bylo jasné, že finance na záchranu Chmeliště do konce roku 2010 seženeme. Překvapilo nás, že se do záchranu Chmeliště zapojila např. i skupina studentů Karlovy univerzity. Studenti uspořádali „benefiční akci“ doprovázenou moderní hudbou v jejich oblíbeném klubu. I oni tak přispěli svou troškou na záchranu mokřadů. Všem, kdo věnovali jakoukoliv částku, moc děkujeme. Ve chvíli, kdy budete číst tyto řádky, již budou oba pozemky vykoupeny.

Co nás nyní čeká?

V minulosti byla na okraji lokality vytvořena občany z okolních obcí černá skládka. Také provozovatel cihelny zde občas ukládal inertní materiál – zbytky betonu, střepů z pokazených cihel, kusy živice. Po odkoupení pozemku je nutné tyto pozůstatky činnosti cihelny i černé skládky zlikvidovat a plochu upravit. Důležité je také zabezpečit pozemek proti dalšímu ukládání odpadů – plánuje se vyhloubit podél silnice hluboký a široký příkop, který by znemožňoval vozidlům vjíždět na pozemky.

Součástí nezbytných úprav je i vyřezání větší části náletových křovin a stromků zarůstajících otevřenou plochu (sukcesní procesy). Ve východní tůni bude utlumen rozvoj porostů orobince, protože by pokryl celou vodní plochu a došlo by k úbytku přírodní rozmanitosti a rychlému zaměňování a vysychání tůně. Dvě silně zaměnné tůně, které hostí bohaté populace obojživelníků, bude nutné prohloubit, zvažujeme i vyhloubení nějaké nové tůně. Součástí odkupovaných pozemků je asi 500 m² zemědělsky využívané plochy. Kvůli zvýšení biodiverzity v této lokalitě navrhuje tuto zemědělskou půdu osít trvalým trávníkem, aby vznikla louka, a osadit ji pásem křovin oddělujícím ji od okolních polí.

S obcí Vavřinec, pod kterou Chmeliště spadá, jsme se dohodli na vybudování krátké naučné stezky. Ta by měla návštěvníky provést kolem rybníku Vavřinec, obcí Žišov a lokalitou Chmeliště. Pro lepší možnost sledování populací vodních živočichů plánujeme vybudovat přes část jezírka visuté chodníčky, případně polozakopanou pozorovatelnou pro ornitologická sledování. ☒

Autor je předsedou občanského sdružení Denemark. Kontakt – e-mail: Martin.KH@seznam.cz.

Místo pro přírodu

Celé léto a podzim byla kampaň Místo pro přírodu směřována především právě na záchranu cihelny u Chmeliště. To, že se potřebných více jak čtvrt miliónu podařilo získat za pouhých půl roku, považujeme za veliký úspěch a všem dárcům co nejrdučněji děkujeme! Kromě toho se v uplynulém půlroce podařilo vykupit i další dva pozemky na Vlčím hrdle (0,7 ha).

Nyní se zaměříme především na dokupování dalších pozemků na již „rozdělaných“ lokalitách – tedy především na Vlčím hrdle, Lipinách, Ščurnici a Kupově skále. Přispět můžete jakýmkoli darem na konto kampaně 9999922/0800.

Bližší informace naleznete na www.mistoproprirodu.cz, na stránkách kampaně na Facebooku a také v nově vydaném Malém průvodci po zachráněných lokalitách (viz str. 32).